strateginen TUTKIMUS

Strateginen tutkimus & kestävän kehityksen tavoitteet

- asiantuntijalausunto koskien valtioneuvoston selontekoa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta

19.2.2025 strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) puheenjohtaja, professori Mikael Fogelholm

Suomen Akatemia

strateginen TUTKIMUS

Strateginen tutkimus ja yhteiskunnalliset haasteet

- **Strateginen tutkimus** on pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista tutkimusta, joka palvelee yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä.
- Tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja suunnata tutkimusta yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti.
- Vaihtuviin teemoihin perustuvat tutkimusohjelmat ovat tyypillisesti kuusivuotisia ja tieteidenvälisiä.
- Ohjelmien teemat valitaan siten, että ne ovat tärkeitä Suomen kannalta ja oleellisia yhteiskunnallisten tarpeiden kannalta nyt ja tulevaisuudessa.
- Strateginen tutkimus kehittää myös tiedettä ja erityisesti tieteidenvälistä verkottumista ja osaamista.

Strategisen tutkimuksen käynnissä olevat ohjelmat

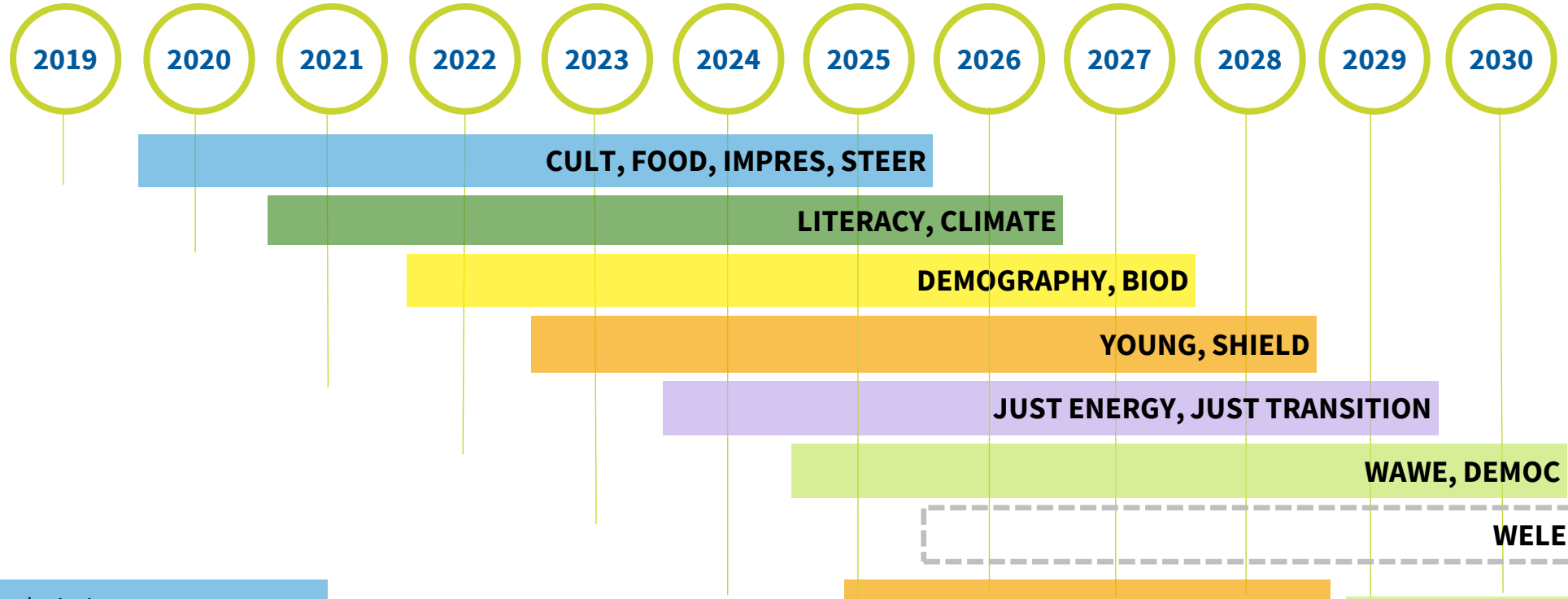

- Kulttuuri teknologisoituvassa yhteiskunnassa (CULT)
- Kohti kestävää, terveellistä ja ilmastoneutraalia ruokajärjestelmää (FOOD)
- Innovatiiviset materiaalit ja palvelut resurssiviisauden ja kestävän kehityksen edistäjinä (IMPRES)
- Julkisen vallan muuttuva rooli ja yhteiskunnan ohjaamisen mahdollisuudet (STEER)

- Tiedon lukutaito ja tietoon perustuva päätöksenteko (LITERACY)
- Ilmastonmuutos ja ihminen (CLIMATE)

- Väestörakenteen muutokset – syyt, seuraukset ja ratkaisut (DEMOGRAPHY)
- Elonkirjon köyhtymisen ympäristölliset ja yhteiskunnalliset yhteydet (BIOD)

- Lapset ja nuoret – hyvinvoivat tulevaisuuden tekijät (YOUNG)
- Turvallisuus ja luottamus algoritmien aikakaudella (SHIELD)

- Energiaratkaisut osana oikeudenmukaista vihreää murrosta (JUST ENERGY)
- Yhteiskunnalliset ratkaisut oikeudenmukaisessa vihreässä murroksessa (JUST TRANSITION)

- Vesi hyvinvoinnin, turvan ja rauhan elementtinä (WAWE)
- Demokratian tulevaisuus (DEMOC)

+ Haku-/arviointivaiheessa:
- Talous ja hyvinvointi strategisen kilpailun aikakaudella (WELEC) 2025–2031
- Osaaminen, työvoiman riittävyys ja maahanmuutto tulevaisuuden Suomessa (SKILLS) 2025–2031

strateginen TUTKIMUS

Kokonaisarvio selonteosta

- Selonteko on yksityiskohtainen ja se etenee johdonmukaisesti läpi SDG:n pää- ja alatavoitteet.
- Yksityiskohtaisuus on vahvuus ja antaa laajan kuvan kaikesta, missä Suomi on mukana. Toisaalta raportointitapaan liittyy haaste: esimerkiksi mahdolliset ***strategiset painotukset*** oikein pääse esille.
- Edellä mainittu tavoite- ja alatavoitekohtainen tarkastelu on haasteellinen myös silloin, kun halutaan ymmärtää ***tavoitteiden välisten yhteyksiä ja yhteisvaikutuksia***.
- Yksi mahdollinen tapa fokusoida tarkastelua sekä tukea yhteisvaikutusten analyysiä olisi valita ***pääpainoalueita***, joihin SDG tavoitteet luokittuvat (esim. Kestävän kehityksen toimikunnan (2021) kuusi ”muutosaluetta”, tai muokattu perinteinen kestävän kehityksen luokittelu)
- ***Nykyisten ja aiempien toimenpiteiden*** parempi avaaminen ja vaikuttavuusanalyysi voisi tarjota kiinnostavan näkökulman kokonaistarkasteluun.

Suomen Akatemia

strateginen TUTKIMUS

Kestävän kehityksen toimikunta tunnisti kevään 2021 aikana kuusi ”muutosaluetta”, jotka vaikuttavat samanaikaisesti useisiin Agenda2030 tavoitteisiin:

1. Hyvinvointia edistävä ruokajärjestelmä
2. Kestävä energiajärjestelmä
3. Monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistava maan, metsien ja vesien käyttö
4. Sivistys, oppiminen ja kestävät elämäntavat
5. Terveys, hyvinvointi ja yhteiskunnallinen osallisuus
6. Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus.

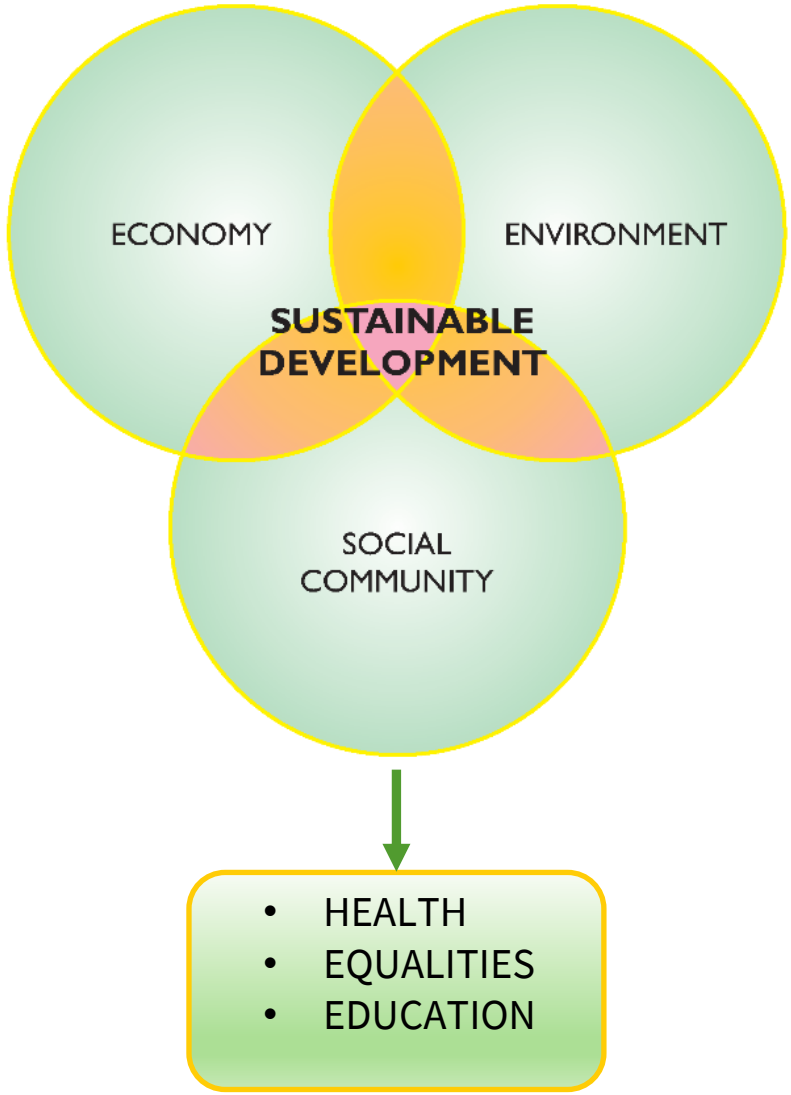

Purvis B et al. Sustainability Science (2019) 14:681–695

Suomen Akatemia

strateginen TUTKIMUS

Edellisen mietinnön kannanottoehdotukset

- Avoin keskustelu tutkijoiden ja poliittisten päättäjien välillä on tärkeää. Tässä ***tiedepaneelit*** ovat olleet keskeisiä toimijoita. On tärkeää säilyttää paneelien riippumattomuus sekä vahvistaa paneeleiden tieteidenvälisyyttä. Paneeleja voisi olla ***mahdollisesti jopa enemmän***. Yksi paneeli voisi esimerkiksi keskittyä ruokajärjestelmään.
- TKI panostuksessa on oleellista huomioida ***laaja-alaisesti eri tieteenalat ja tieteidenvälisyys***, unohtamatta niitä tieteenaloja, joiden tutkimus tukee yhteiskunnallista muutosta ja vahvistaa tutkimuksen hyödyntämistä tietoon perustuvan päätöksenteon tukena (esimerkiksi humanistiset ja yhteiskuntatieteet).
- Ilmiöpohjainen toimintamalli, keskinäisriippuvuuksien analysointi sekä vaikuttavuutta kuvaavien ***mittareiden (indikaattorien) tunnistaminen*** ovat strategisen tutkimuksen näkökulmasta kannatettava lähestymistapa.

Suomen Akatemia

strateginen TUTKIMUS

ESIMERKKI SDG-10 TAVOITTEIDEN INDIKAATTOREIDEN INFOGRAFIIKASTA

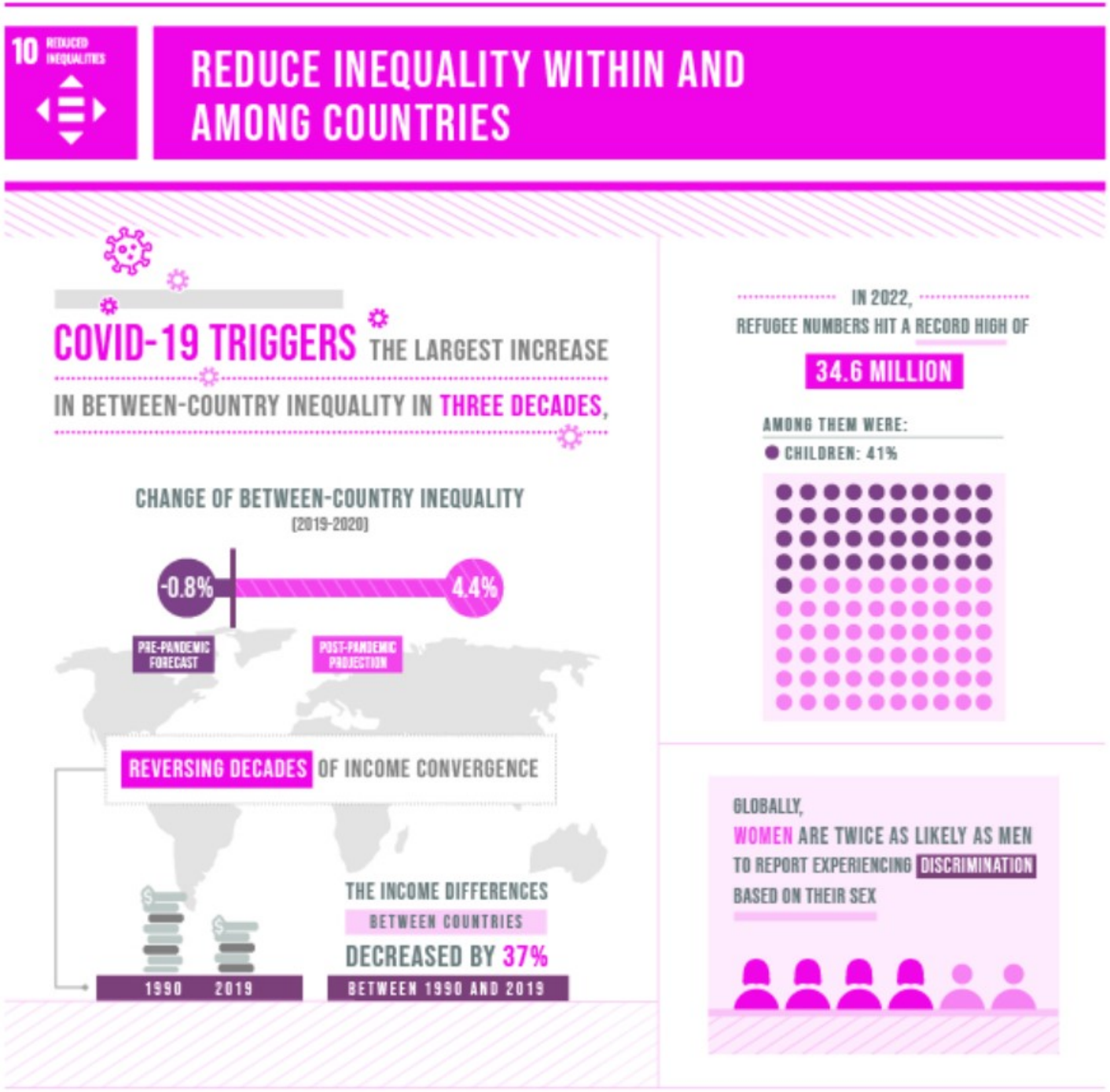

https://sdgs.un.org/goals/goal10#overview

Suomen Akatemia

strateginen TUTKIMUS

Agenda2030 -tavoitteet, joiden ratkaisemiseen Suomella olisi hyvät edellytykset keskittyä

- **Veteen liittyvät teemat:** STN-ohjelma *Vesi hyvinvoinnin, turvan ja rauhan elementtinä* (WaWe)
- **Väestörakenteeseen liittyvät kysymykset:** *Väestörakenteen muutokset – syyt, seuraukset ja ratkaisut* (DEMOGRAPHY-ohjelma)
- **Demokratia ja hyvinvointi:** *Sopeutuminen kestävän kasvun edellytyksenä* (ADAPT), *Muuttuvat hallinnan tavat ja aktiivinen kansalaisuus* (CITIZEN) ja *Tasa-arvoinen yhteiskunta* (EQUA) ohjelmat ovat tehneet uraa uurtavaa työtä, ja juuri käynnistynyt *Demokratian tulevaisuus* (DEMOC) –ohjelma keskittyy tulevaisuuteen
- **Energiasektorin murros, kestävyysmurros** ja **kompensaatiosektori:** mm. STN-tutkimusohjelmat *Energiaratkaisut osana oikeudenmukaista vihreää murrosta* (JUST ENERGY), *Elonkirjon köyhtymisen ympäristölliset ja yhteiskunnalliset yhteydet* (BIOD) ja *Ilmastonmuutos ja ihminen* (CLIMATE)
- Suomessa on pitkään ja menestyksekkäästi tutkittu **ruokajärjestelmän** eri osia. STN:n *Kohti kestävää, terveellistä ja ilmastoneutraalia ruokajärjestelmää* (FOOD) -ohjelma on onnistuneesti yhdistänyt eri ruokajärjestelmän osia ja tutkijoita.

Suomen Akatemia

Strateginen tutkimus ja kestävä kehitys

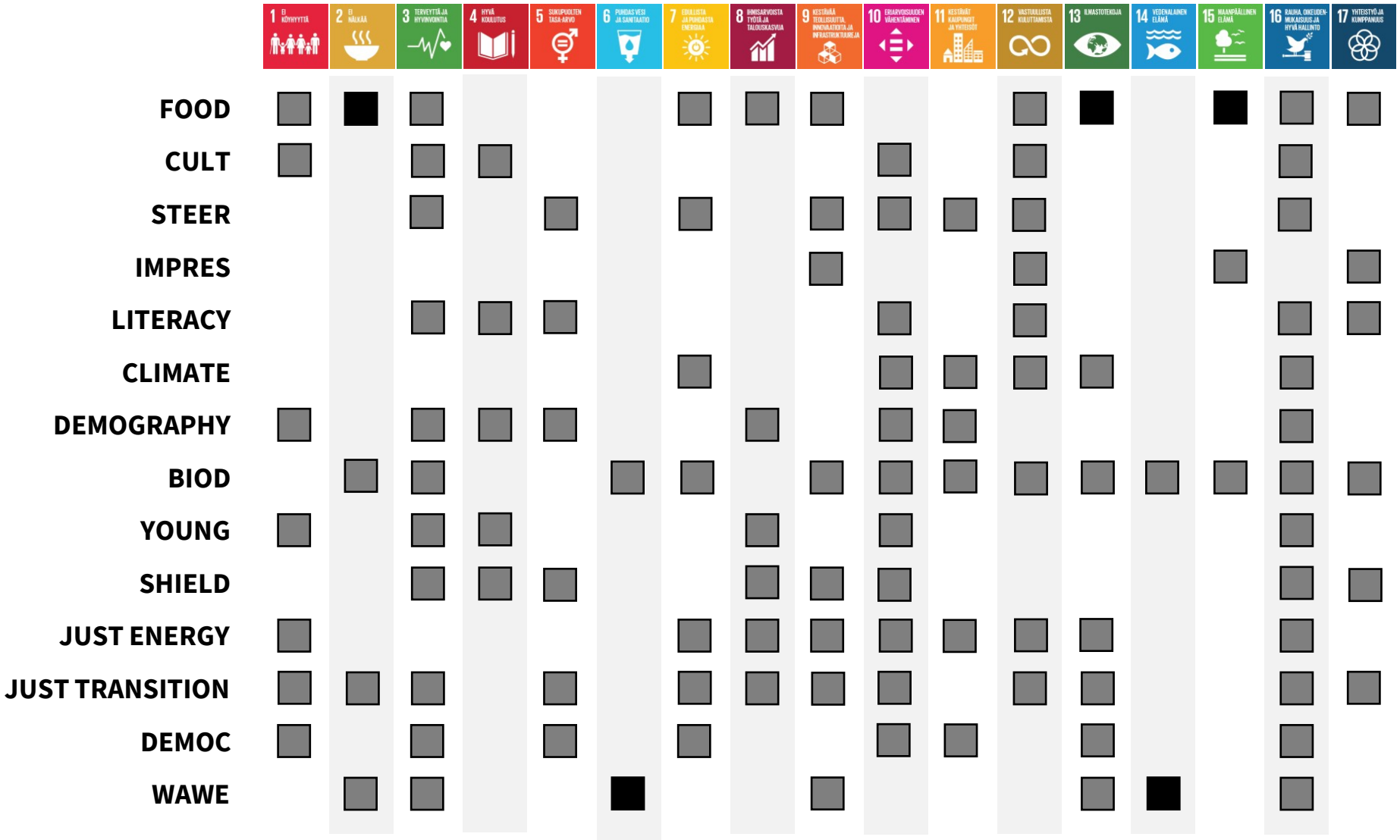

STN-ohjelmien tutkimusaiheiden (ohjelmalyhenteet vasemmalla) sekä Agenda2030:n tavoitteiden 1—17 yhteydet. Harmaalla merkitty ohjelmien ja tavoitteiden yhtenevyydet, mustalla juuri kyseiseen tavoitteeseen keskittyvät ohjelmat.

strateginen TUTKIMUS

Lisätietoja ja taustamateriaalia

Suomen Akatemia


SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
1 NO POVERTY
2 ZERO HUNGER
3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING
4 QUALITY EDUCATION
5 GENDER EQUALITY
6 CLEAN WATER AND SANITATION
7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY
8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH
9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE
10 REDUCED INEQUALITIES
11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES
12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION
13 CLIMATE ACTION
14 LIFE BELOW WATER
15 LIFE ON LAND
16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS
17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

strateginen TUTKIMUS

Strategisen tutkimuksen neuvosto 2025–2027

Puheenjohtaja: professori **Mikael Fogelholm**, Helsingin yliopisto

tutkimusprofessori **Tuomo Alasoini**, Työterveyslaitos
tutkimusprofessori **Anu Castaneda**, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
projektijohtaja **Kari Herlevi**, Sitra (2. kausi)
professori **Pigga Keskitalo**, Lapin yliopisto
johtaja **Sammeli Liikkanen**, Orion Pharma
professori **Eva Pongrácz**, Oulun yliopisto
TKI-yksikön johtaja **Jussi Ronkainen**, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (2. kausi)
vanhempi neuvonantaja **Laura Solanko**, Suomen Pankki

Valtioneuvosto nimeää strategisen tutkimuksen neuvoston jäsenet OKM:n esittelystä.
Strategisen tutkimuksen neuvosto toimii Suomen Akatemian yhteydessä pääsihteerinään Pilvi Toppinen.

Suomen Akatemia

strateginen TUTKIMUS

Vuosien 2020–2025 kuusivuotiset STN-ohjelmat

Ilmastonmuutos ja ihminen (CLIMATE) 2020–2026
Tiedon lukutaito ja tietoon perustuva päätöksenteko (LITERACY) 2020–2026

Väestörakenteen muutokset – syyt, seuraukset ja ratkaisut (DEMOGRAPHY) 2021–2027
Elonkirjon köyhtymisen ympäristölliset ja yhteiskunnalliset yhteydet (BIOS) 2021–2027

Lapset ja nuoret – hyvinvoivat tulevaisuudet tekijät (YOUNG) 2022–2028
Turvallisuus ja luottamus algoritmien aikakaudella (SHIELD) 2022–2028

Energiaratkaisut osana oikeudenmukaista vihreää murrosta (JUST ENERGY) 2023–2029
Yhteiskunnalliset ratkaisut oikeudenmukaisessa vihreässä murroksessa (JUST TRANSITION) 2023–2029

Vesi hyvinvoinnin, turvan ja rauhan elementtinä (WAWE) 2024–2030
Demokratian tulevaisuus (DEMOC) 2024–2030

Talous ja hyvinvointi strategisen kilpailun aikakaudella (WELEC) 2025–2031
Osaaminen, työvoiman riittävyys ja maahanmuutto tulevaisuuden Suomessa (SKILLS) 2025–2031

Huom. Kunkin ohjelman kohdalla linkki sivuille, jossa ohjelman kuvaus ja ohjelmajohtajan yhteystiedot.

Suomen Akatemia

strateginen TUTKIMUS

Strategisen tutkimuksen erityispiirteet



Suomen Akatemia

strateginen TUTKIMUS

Strateginen tutkimus | Strategic Research

Academy of Finland

www.strateginentutkimus.fi

ratkaisujatieteesta.fi

Suomen Akatemia
Hakaniemenranta 6
PL 131
00531 Helsinki
strateginentutkimus@aka.fi

Suomen Akatemia